

Riktlinjer för aktiviteter i och vid vatten

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Riktlinje
	Beslutad av	Bildningsnämnden 2024-08-14 § 95
	Dokumentansvarig	Daniel Nordström
	Reviderad av	–

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Syfte och mål.....	4
3	Styrdokumentens skrivningar.....	4
	3.1 Årskurs 1-3.....	5
	3.2 Årskurs 4-6.....	5
	3.3 Årskurs 7-9.....	5
4	Ansvarsfördelning.....	5
	4.1 Bildningsnämnden.....	5
	4.2 Skolchefen.....	6
	4.3 Rektor.....	6
	4.4 Idrottslärare.....	6
	4.5 Skolpersonalen.....	6
5	Gruppstorlek och bemanning.....	6
6	Riskbedömningar.....	7
7	Vägledning för aktiviteter i och vid vattnet.....	7
	7.1 Inför badet.....	7
	7.2 Under badet.....	7
	7.3 Efter badet.....	8
8	Simundervisning fördelad per stadium.....	8
9	Dokumentation.....	8

1 Inledning

Att kunna simma är en livsviktig kunskap och en viktig förmåga för att kunna njuta av hav och sjöar för rekreation samt för att förebygga olyckor. Simkunnighet kan vara skillnaden mellan att kunna rädda sig själv och andra. Som skolhuvudman är det viktigt att Eda kommun, genom bildningsnämnden, säkerställer att dess kommunala grundskolor och anpassade grundskolor bedriver en trygg och säker verksamhet vid simundervisning, bad och aktiviteter i och vid vatten.

Dessa riktlinjer förtydligar rutiner och regler som gäller för bad i pedagogisk verksamhet i Eda kommun, så att bad, simundervisning och skolaktiviteter i och vid vatten sker på ett så säkert sätt som möjligt. Riktlinjerna följer de råd och rekommendationer som Svenska Livräddningssällskapet (SLS) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram.

Dessa riktlinjer ska användas för att säkerställa att bad, simundervisning och aktiviteter i och vid vatten bedrivs på ett säkert, effektivt och pedagogiskt sätt. De är utformade för att stödja skolpersonal i att ge eleverna de färdigheter de behöver för att bli trygga och säkra simmare, samtidigt som en hög grad av säkerhet upprätthålls i alla delar av undervisningen.

2 Syfte och mål

Syftet med riktlinjerna är att förebygga olyckor så att bad, simning samt skolaktiviteter i och vid vatten genomförs på ett tryggt och säkert sätt. Målet är att alla elever ska få en likvärdig undervisning och bästa möjliga förutsättningar för att bli simkunniga, känna sig trygga i, vid och på vatten året om, samt kunna hantera nödsituationer genom att ge första hjälpen och/eller HLR.

3 Styrdokumentens skrivningar

Bildningsnämndens riktlinjer ska uppmuntra att alla barn, så tidigt som möjligt, får möjlighet till vattenvana, helst redan i förskoleklass, och regelbundet besöker badanläggningar under hela grundskolan. Att bekanta sig med vatten och bli "vattenvan" är en grundläggande förutsättning för att lära sig simma, vilket i sin tur är nödvändigt för att självständigt kunna delta i andra aktiviteter i, på och vid vatten. Styrdokumentens skrivningar om bad, simning och skolaktiviteter förtydligar det centrala innehållet för vattenvana, simning, samt första hjälpen och hjärt-lungräddning (HLR) i ämnet idrott och hälsa enligt Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet - Lgr22.

Skolan och läraren har ansvar för att undervisa i simning, badvett och säkerhet. Simundervisning ingår i det centrala innehållet i kursplanen för idrott och hälsa i årskurs 3, 6 och 9. Simförmåga ingår i kunskapskraven för årskurs 6 och 9, vilket innebär att skolan förväntas ge simundervisning.

Simundervisningen syftar till att alla elever ska uppnå grundläggande simkunnighet och förståelse för vattenvett och säkerhet. Målet är att alla elever ska kunna simma minst 200 meter, varav 50 meter i ryggläge, samt förstå och agera korrekt vid nödsituationer vid vatten.

3.1 Årskurs 1-3

I Skolverkets kommentarmaterial till Lgr22 specificeras att elever i åk 1–3 ska få utveckla rörelser i vatten och vattenvana genom att leka i vatten och göra övningar där de tränar på att balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge. Vattenvana innebär att obehindrat kunna vara under vattnet och hantera sin kropp i vattnet. Magläge – bröstsim, ryggläge – livräddningsryggsim och att lära sig hantera nödsituationer och livräddning tidigt förebygger drunkningsolyckor. Målet är att eleven ska bli säker i vattnet.

3.2 Årskurs 4-6

I kommentarmaterialet specificeras att elever i åk 4–6 ska ges möjlighet att träna automatisering och uthållighet i simning i mag- och ryggläge. Vidare står det att eleverna ska få undervisning i hantering av nödsituationer vid vatten med hjälpredskap. Eleverna ska också kunna agera enligt första hjälpens principer med L-ABC under olika årstider. Målet är att eleverna lär sig simma och hantera olika situationer i och vid vatten.

3.3 Årskurs 7-9

I Skolverkets kommentarmaterial specificeras att eleverna ska öva på att utföra hjärt- och lungräddning på övningsdockor. Första hjälpen och HLR innebär att eleven ska kunna hantera nödsituationer i och vid vattnet. Det specificeras även att eleverna i åk 7–9 ska öva olika simsätt i mag- och ryggläge och reflektera över i vilka situationer de olika simsätten är mest ändamålsenliga.

4 Ansvarsfördelning

Riktlinjerna vänder sig till förskoleklass, grundskola, fritidshem (från och med åk 1) och anpassad grundskola i Eda kommun. Riktlinjerna gäller för alla arbetsbefattningar som ansvarar för bad, har egen simundervisning eller följer med eleverna till simundervisning, samt deltar vid skolaktiviteter i och vid vatten under skoldagen. Elever från förskoleklass och uppåt omfattas av arbetsmiljölagens regler. Barn i fritidsverksamhet omfattas inte av arbetsmiljölagen, men även tillsynsansvaret ställer höga krav på att verksamheten bedrivs på ett tryggt och säkert sätt. Ett särskilt ansvar gäller för:

4.1 Bildningsnämnden

Som huvudman för förskoleklass, skola, fritidshemsverksamhet har bildningsnämnden det övergripande ansvaret och ska genom riktlinjerna säkerställa att aktiviteter i och vid vatten, såsom simning och bad, sker på ett säkert sätt.

4.2 Skolchefen

Skolchefen ansvarar för att säkerställa att Eda kommuns och bildningsnämndens riktlinjer gällande simundervisning, bad och aktiviteter i och vid vatten efterlevs. Skolchefen ansvarar för att dessa hanteras korrekt, informerar rektorer om riktlinjerna samt ser över och vid behov uppdaterar riktlinjerna inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

4.3 Rektor

Rektor har det övergripande ansvaret för att riktlinjerna för simundervisning implementeras och efterföljs i skolan. Rektor ansvarar även för att anpassa riktlinjerna utifrån verksamhetens specifika förutsättningar, både i helhet och för varje enskilt tillfälle. Vidare ansvarar rektor för att resurser finns tillgängliga, inklusive utbildad personal och lämpliga lokaler för simundervisning. Rektor ska säkerställa att alla riskbedömningar är genomförda och att de åtgärder som identifierats vidtas.

Rektor ska anmäla och dokumentera eventuella incidenter eller olyckor som inträffar i samband med simundervisning. Rektor ansvarar för att en utbildningsplan för livräddning och hjärt- och lungräddning upprättas samt att det finns uppdaterade rutiner för hantering av nödsituationer, och att dessa är väl kända för samtlig skolpersonal.

4.4 Idrottslärare

Legitimerade lärare i idrott och hälsa ansvarar för att följa riktlinjerna och av rektor godkända rutiner för bad, simning och skolaktiviteter i och vid vatten. Idrottslärare ansvarar för att planera, genomföra och utvärdera simundervisningen enligt de nationella och lokala läroplanerna.

Legitimerade idrottslärare ansvarar även för bedömning av elevernas simkunnighet och säkerhetsmedvetenhet samt betygssättning. Idrottslärare ska i samråd med rektor riskbedöma, dokumentera och godkänna riskbedömningen inför bad, simning och skolaktiviteter i och vid vatten.

4.5 Skolpersonalen

Skolpersonalen ansvarar för att följa de beslutade riktlinjerna i Eda kommun samt de skolspecifika rutiner som beslutats av rektor i samråd med idrottslärarna, baserat på verksamhetens förutsättningar. Skolpersonalen ska ta del av riskbedömningen inför bad och simning samt skolaktiviteter i och vid vatten. Dessutom ska de delta vid utbildningstillfällen gällande HLR och livräddning. Skolpersonalen ansvarar även för att informera föräldrarna, som ska få möjlighet att meddela om det är något särskilt personalen bör ta hänsyn till vad gäller deras barn.

5 Gruppstorlek och bemanning

I riskbedömningen fastställs tillräcklig bemanning för att säkerheten ska kunna upprätthållas inför, under och efter badet. Om det under badet uppstår en situation som leder till otillräcklig bemanning, ska badet omgående avbrytas för samtliga elever tills dess att tillräcklig bemanning finns på

plats. Antalet elever per vuxen ska alltid bedömas utifrån gruppens och de enskilda elevernas förutsättningar.

Även de fysiska förutsättningarna på badplatsen ska vägas in när elevantal och bemanning beslutas. Vid bad utomhus ska vattentemperatur och väderförhållanden räknas in i bedömningen. Antalet elever per skolpersonal får inte överskrida Livräddningssällskapets rekommendationer. Tumregeln är minst en vuxen per fem barn och för icke simkunniga barn minst en vuxen per tre barn. Antalet vuxna bör dock alltid anpassas till de särskilda förutsättningar som kan finnas inom barngruppen, eftersom vissa barn kräver mer vuxenstöd än andra. Elevers särskilda behov, tillsammans med bassängens eller vattnets fysiska förutsättningar, kan medföra att ytterligare åtgärder behövs.

6 Riskbedömningar

Riskbedömningar ska upprättas och omfatta en bedömning av risker inför, under och efter bad och simning samt skolaktiviteter i och vid vatten, enligt en mall för riskbedömning. Riskbedömningen ska baseras på Svenska Livräddningssällskapets och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) rekommendationer när det gäller bad och simundervisning samt aktiviteter i och vid vatten i pedagogisk verksamhet.

Den ska även innefatta en bedömning och beslut om bemanning inför, under och efter aktiviteten, simkunnighet, sjukdomar eller diagnoser som kan påverka, barnens ålder, förhållandena på platsen som ska besökas, ansvarsfördelningen för tillsynen av barnen, samt vilka vuxna som har utbildning i hjärt- och lungräddning och livräddning.

7 Vägledning för aktiviteter i och vid vattnet

Riktlinjerna för simundervisningen baseras på en riskbedömning utifrån den specifika verksamheten och den badanläggning eller området som ska besökas.

7.1 Inför badet

Inför badet ska personalen läsa igenom Svenska Livräddningssällskapets badvett tillsammans med elever och medföljande personal, och en riskbedömning ska upprättas. Området ska kontrolleras så att det är säkert, eleverna ska samlas och räknas, samt det ska förklaras vilket simområde som är tillåtet att använda. Repetera badvett och förklara att eleverna måste meddela om de behöver avvika samt var och när återsamling ska ske.

7.2 Under badet

Under badet är det viktigt att inte släppa blicken från de barn som badar. En av de vuxna ska övervaka från land, där man har bäst överblick, och en vuxen kan dessutom stå i vattnet vid den borte gränsen för badområdet. Övriga vuxna kan gärna delta aktivt i badet tillsammans med barnen. Barnen ska räknas in ofta, både på land och i vattnet, och använd en

visselpipa vid behov för att få uppmärksamhet. Badtiden ska begränsas så att ingen blir nedkyld.

7.3 Efter badet

Efter badet är det viktigt att samla eleverna, räkna dem och säkerställa att alla mår bra. När badet är avslutat ska detta meddelas till ansvarig rektor.

8 Simundervisning fördelad per stadium

Skolorna bokar och administrerar bussresorna. Idrottsläraren lägger schemat för bad, simundervisning, skolaktiviteter i och vid vatten samt extrasimning, informerar respektive stadium och genomför bokning av simhallen. Simundervisningen i Eda kommun ska ske enligt följande intervall per stadium och läsår:

Stadium	Antal tillfällen per läsår	Extratillfällen vid lov/läsår
Förskoleklass till årskurs 3	6 gånger	2 gånger
Årskurs 4 till årskurs 6	4 gånger	2 gånger
Årskurs 7 till årskurs 9	2 gånger	2 gånger

9 Dokumentation

Bedömning av simkunnighet ska göras av lärare som kontinuerligt ska bedöma elevernas simkunnighet och dokumentera deras framsteg. Bedömningarna ska baseras på elevernas förmåga att simma olika sträckor och utföra livräddningsövningar.

Alla riskbedömningar, bedömningar av simkunnighet och incidentrapporter ska dokumenteras och förvaras på ett säkert sätt. Regelbunden uppföljning ska säkerställa att dokumentationen är uppdaterad och att eleverna utvecklas enligt målen. Lärare ska regelbundet informera föräldrar om elevernas framsteg i simundervisningen. Om en elev behöver extra stöd eller inte uppnår målen ska detta kommuniceras tydligt till föräldrarna, tillsammans med en plan för hur eleven ska få det stöd som krävs.